

Здоров'я кваліфікованих кадрів як основна складова людського капіталу в умовах війни та повоєнному відновленні України

Линчак Оксана Василівна

Професор кафедри

Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти ,

м. Біла Церква, lynchak@ukr.net

Вступ. За довоєнним прогнозом Інституту демографії та соціальних досліджень НАНУ на 2051 р. (за різними варіантами) чисельність жителів нашої країни могла досягти 42,3; 36,0 або 24,8 млн. При всіх варіантах питома вага осіб старше 60 років була б більше 1/4, що означає проблеми у системі охорони здоров'я, економічні негаразди і зростання демографічного навантаження на працюючих. Війна внесла свої корективи і скільки нас буде після її закінчення – прогнозувати ніхто не береться. Адже на фоні негативних демографічних тенденцій у довоєнний час одним з наслідків початку війни стала міграція населення. Мільйони людей були вимушені покинути свої домівки і за даними ООН 60% дорослих переміщених із зони бойових дій осіб має жіночу стать. Оскільки бойові дії продовжуються, ситуація лише погіршуватиметься.

Серед глобальних проблем, які потребують об'єднання зусиль людства, в першу чергу визначають проблеми підвищення рівня здоров'я населення, а збереження здоров'я кваліфікованих кадрів повинно бути пріоритетним завданням для повоєнного економічного відновлення країни. Тому метою даного дослідження було окреслення шляхів збереження здоров'я кваліфікованих кадрів, основу яких складають учні закладів професійно-технічної освіти.

Результати. Здоров'я є майже основною складовою людського капіталу. Воно надає людині певні переваги. Здоров'я населення розглядається не тільки як результат соціально-економічного розвитку країни, а й як суттєвий внесок у такий розвиток.

За визначенням ВООЗ здоров'я є станом повного фізичного, духовного і соціального благополуччя, а не тільки відсутністю хвороб або фізичних вад.

Визнано, що підвищення його рівня є глобальною проблемою для усіх країн і потребує неабияких зусиль. За поглядами, що пропагує ВООЗ, формування здоров'я населення і його підтримання залежить приблизно на 50% від способу життя (в т.ч. і від матеріального забезпечення, яке дозволяє віддати перевагу тому чи іншому способу життя; на вибір способу життя також суттєво впливає рівень освіти людини), від інтенсивного впливу негативних чи позитивних чинників довкілля та від спадковості (цим чинникам надають приблизно по 20%) і від стану медичного забезпечення населення (його якості та можливостей доступу до нього).

Переважає більшість хвороб людини є мультифакторними, тобто вони виникають при наявності спадкової схильності до захворювання і впливу чинника, який реалізує цю схильність у хворобу. Нині на перешкоді його погіршенню може стати тільки профілактична діяльність, а найбільш реальним є здійснення профілактики негативних впливів саме видаленням (регламентуванням) чинників ризику із оточення людини чи підвищенням резистентності організму до їх дії.

Тому, щоби забезпечити ефективність процесу формування здорового (у фізичному і психічному розумінні) суспільства, необхідно приймати до уваги всі складові, що забезпечують здоров'я. Однією з умов є підвищення освіти. Адже освічена людина буде намагатися жити в здоровому оточенні, уникати додаткових ризиків, вимагати від влади створення здорового середовища і сприяти заходам, направленим на вказані цілі.

Рівень освіти особи тісно пов'язаний із її вибором способу життя, ступенем впливу на неї чинників навколишнього середовища, адже освічена людина буде намагатися жити в здоровому оточенні, уникати додаткових ризиків, вимагати від влади створення здорового середовища і сприяти заходам, направленим на вказані цілі. Вимагаючи від держави виконання її законодавчо обумовлених обов'язків в цій сфері, важливо, щоб населення розуміло і брало на себе певну частину відповідальності за своє здоров'я.

Така відповідальність визначена на законодавчому рівні. В Законі України Про освіту серед обов'язків здобувачів освіти вказано на відповідальне та дбайливе ставлення до власного здоров'я, здоров'я оточуючих, довкілля, а відповідно педагогічні, науково-педагогічні та наукові працівники зобов'язані сприяти розвитку здібностей здобувачів освіти, формуванню навичок здорового способу життя, дбати про їхнє фізичне і психічне здоров'я; захищати здобувачів освіти під час освітнього процесу від будь-яких форм фізичного та психічного насильства, пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю здобувача освіти, запобігати вживанню ними та іншими особами на території закладів освіти алкогольних напоїв, наркотичних засобів, іншим шкідливим звичкам. Окрім того і батьки здобувачів освіти зобов'язані виховувати у дітей відповідальне ставлення до власного здоров'я, здоров'я оточуючих і довкілля; дбати про фізичне і психічне здоров'я дитини, сприяти розвитку її здібностей, формувати навички здорового способу життя.

Висновки. Отже, враховуючи вищевикладене, до проблеми збереження здоров'я молоді, яка навчається в системі професійно-технічної освіти, потрібно залучати педагогічні колективи включенням питань здоров'язбереження та здоров'яформування до всіх напрямків діяльності викладацького та учнівського колективів. Підготовка кваліфікованих кадрів та збереження їх здоров'я є запорукою виживання в умовах війни та однією з основних умов повоєнного відновлення України.